

**KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS NARKOTIKŲ, ALKOHOLIO IR TABAKO
VARTOJIMO KONTROLĖS KOMISIJOS
2020 M. VEIKLOS ATASKAITA**

Kauno rajono savivaldybės narkotikų, alkoholio ir tabako vartojimo kontrolės komisija (toliau – NATVK komisija) yra nuolatinė komisija, koordinuojanti narkotikų, alkoholio ir tabako vartojimo kontrolės ir prevencijos veiksmus Kauno rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybės) teritorijoje, įgyvendinant valstybės narkotikų, alkoholio ir tabako kontrolės ir prevencijos politiką.

NATVK komisija 2020 m. ir toliau siekė efektyvaus bendradarbiavimo su Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu, kitomis įstaigomis, organizacijomis, veikiančiomis narkotikų ir narkomanijos srityje, pagal galimybes dalyvavo Savivaldybės ir šalies renginiuose ne tik narkotikų, alkoholio kontrolės ir narkomanijos prevencijos klausimais, bet ir tabako, alkoholio kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos klausimais.

Dėl susiklosčiusios Pasaulinės COVID-19 ligos pandemijos 2020 m. Kauno rajono savivaldybės NATVK posėdžiai nevyko, tačiau komisijos nariai aktyviai bendradarbiavo nuotoliniu būdu ir dalyvavo narkotikų, alkoholio ir tabako vartojimo tematika vykusiuose renginiuose bei mokymuose.

2020 m. spalio 5 d. NATVK komisijos nariai dalyvavo Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento (NTAKD) Raudondvaryje surengtoje konferencijoje „Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų socialinė integracija“. Projektą „Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, socialinė integracija“ įgyvendino 12 partnerių, net du iš jų yra iš Kauno rajono: viešosios įstaigos „Sugrįžimas“ ir „TC – Laisva valia“. Šios įstaigos gelbsti ir apgyvendina savo gyvenimą pakeisti nusprendusius ir išsivaduoti nuo priklausomybių norinčius asmenis. Kauno rajono visuomenės sveikatos biuro direktorius ir NATVK komisijos narys Laurynas Dilys konferencijos metu pasidalino gerą patirtimi dėl ankstyvosios intervencijos programos vykdymo Kauno rajono savivaldybėje. Kauno rajone gyvena apie 4 tūkst. 14–21 metų moksleivių ir net 85 proc. iš jų linkę eksperimentuoti su alkoholiu ir narkotinėmis medžiagomis. Tiksliau – buvo, nes įgyvendinant programą „Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų socialinė integracija“, 80 proc. baigusiųjų programą pakeitė požiūrį į psichotropines medžiagas, o 56 proc. jaunuolių ketino keisti rizikingą elgseną. Darbui su šia programa yra suformuota specialistų komanda, kuriai priklauso net 44 specialistai visame rajone. Tai – ugdymo įstaigose dirbantys visuomenės sveikatos specialistai, psichologai ir socialiniai pedagogai. Dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos Kauno rajone yra dirbama įvairiomis kryptimis. Be ankstyvosios intervencijos programos, kurią vykdo Kauno rajono visuomenės sveikatos biuras, pirminės asmens sveikatos priežiūros centrai vaikams ir paaugliams bei jų tėvams teikia psichologo ir psichiatro konsultacijas. Kauno rajono visuomenės

sveikatos biuras organizuoja priklausomybės konsultantų paslaugų teikimą savivaldybėje. 2020 m. šios konsultacijos vyko 8 skirtingose seniūnijose po vieną dieną per savaitę. Siekiant užtikrinti maksimalų rizikos grupių asmenų pasiekiamumą, glaudžiai bendradarbiaujama su Kauno rajono socialinių paslaugų centru, Kauno apygardos probacijos tarnyba, Kauno rajono savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisija, Užimtumo tarnybos Kauno rajono skyriumi, kurie informuoja savo klientus apie pagalbos galimybes arba įpareigoja tam tikrus asmenis lankytis pas priklausomybės konsultantą. VŠĮ Vilkijos PSPC patalpose yra įrengtas pakaitinio gydymo metadonu kabinetas, kuriame pagalbą artimiausiu metu galės gauti visi, turintys priklausomybę nuo opioidų, tokių, kaip heroinas, agonų nuoviras.

2020 m. NTAKD parengė rekomendacijas savivaldybėms dėl narkotikų kontrolės komisijų veiklos stiprinimo. Rekomendacijose daug dėmesio skiriama veiksmingų ir neveiksmingų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos priemonių aptarimui, siekiant atkreipti NATVK komisijos dėmesį, kad svarbu remtis mokslo įrodymais planuojant ir įgyvendinant prevencijos priemones bei nesukeliant žalos tikslinei grupei. Rekomendacijų tikslas padėti rasti atsakymus ką, kada ir kaip daryti, ne tik išgryninant pasiteisinusias prevencines veiklas, bet ir akcentuojant žalingas. Remiantis rekomendacijomis stiprinsime NATVK veiklos darbo organizavimą, komisijos narių įsitraukimą ir nuolatinį kompetencijų tobulinimą, siekiant įsigilinti į nuolat besikeičiančias šiuolaikines psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo tendencijas, naujausias mokslu grįstas psichoaktyviųjų medžiagų paklausos ir pasiūlos priemones bei kylančius iššūkius (daugiau informacijos: https://ntakd.lrv.lt/uploads/ntakd/documents/files/NKK_rekomendacijos.pdf).

2020 m. NTAKD organizavo regioninius narkotikų kontrolės komisijų narių mokymus, kuriuose dalyvavo ir Kauno rajono savivaldybės NATVK komisijos nariai. Ypatingas dėmesys mokymuose buvo skiriamas psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijai, pagalbos būdams psichoaktyvias medžiagas vartojantiems asmenims, naujų psichoaktyviųjų medžiagų rinkos ir kontrolės tendencijoms ir kylantiems iššūkiams aptarti. Mokomoji video medžiaga: „Informacijos teikimas į IS PTAKIS“, „Į IV sąrašą įtrauktos narkotinės psichotropinės medžiagos“, „Naujos psichoaktyviosios medžiagos“ yra pasiekiami internetu ir skelbiama NTAKD tinklalapyje (daugiau informacijos: <https://ntakd.lrv.lt/lt/mokymai-1-1>).

2020 m. NTAKD parengė naują leidinį „Psichoaktyviosios medžiagos: tendencijos ir pokyčiai 2020“. Šiame leidinyje pateikta naujausia psichoaktyviųjų medžiagų statistinė informacija. Nuolat pildomi ir plečiami stebėsenos duomenų šaltiniai 2020 m. leido pateikti dar gilesnę ir išsamesnę su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu susijusios informacijos apžvalgą, taip pat pateikiama COVID-19 pandemijos metu susiklosčiusios narkotikų vartojimo situacijos ir paslaugų

teikimo pokyčių Lietuvoje apžvalga. Svarbiu valstybės siekiu išlieka ne tik psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo socialinių pasekmių asmeniui, jo artimiesiems ir visuomenei mažinimas, bet ir teikiamų psichologinės socialinės rehabilitacijos paslaugų aprėpties ir prieinamumo didinimas (daugiau informacijos: <https://ntakd.lrv.lt/uploads/ntakd/documents/files/46791%20NTAKD%20metinis%20pranesimas%20web.pdf>).
